

Kerkdienst Janskerk 8 april 2018

Thema: Regel van Benedictus lezing: 55 : 15-22 (over bezit van de broeders)

Lezing: Handelingen 4, 32-35

Voorganger: Thea Peereboom

Inleiding

Tekst uit de Regel:

Als beddengoed moeten een mat, een licht en een zwaar deken, en een hoofdkussen volstaan. Die bedden moeten wel geregeld door de abt worden gecontroleerd om te zien of er geen persoonlijk bezit te vinden is. En wanneer bij iemand iets wordt gevonden wat hij niet van de abt heeft gekregen, krijgt hij een zeer zware sanctie. Om deze kwaal van de persoonlijke eigendom met wortel en al uit te roeien, zal de abt hun alles geven wat zij nodig hebben, namelijk pij, onderkleed, sandalen, schoenen, gordel, mes, schrijfstift, naald, zakdoek, schrijftafeltje. Zo voorkomt hij elk voorwendsel dat men iets nodig had.

Maar hierbij moet de abt wel altijd rekening houden met volgende zin uit de Handelingen van de apostelen: 'Aan iedereen gaf men naar ieders behoefte.' Bijgevolg zal ook de abt rekening houden met de zwakheden van wie behoeftig zijn, niet met de kwade wil van wie afgunstig zijn. Toch moet hij in al zijn beslissingen denken aan het oordeel van God.

Afstemmen

Vandaag is het beloken Pasen.

Beloken Pasen is de dag waarop het Paasfeest wordt afgesloten. Vroeger stond er altijd een drie-luik op het altaar met Paasafbeeldingen. Op deze dag 'beloken Pasen', werd dit drie-luik dan gesloten.

In de nadamp van al het Paaslicht van het Christendom en het daarmee gelijktijdige joodse feest van bevrijding uit Egypte, beginnen wij op deze dag met een nieuwe melodie.

Een levensmelodie, ingezet door de teksten die wij hoorden.

Hiertoe laten wij 'als opmaat' de woorden uit een lied van 'Doe Maar' horen. Het lied heet: 'Niet Nodig'.

In het lied wordt een vader door zijn kind met essentiële vragen bestookt. Deze vragen stelden wij ook aan elkaar toen wij, de voorbereidingsgroep, de leefregel van Benedictus en de verzen uit Handelingen bestudeerden.

Laten we luisteren naar de vragen van het kind en naar de reactie van de vader

*Kind, als je mij vraagt
Wat zal ik later doen
Wat zijn de dingen in 't leven
Die er echt toe doen*

*En is 't om geld
Dat jij zo rent 'n leven lang
En moet ik dat straks ook
En waarom maakt me dat zo bang
Geef antwoord op mijn vraag
Hoe zit dat in elkaar*

*Niet nodig, niet nodig
Als de liefde het antwoord is
Zijn alle vragen overbodig
Niet nodig, nee nee nee, niet nodig
Als de liefde het antwoord is*

*Zet ik 'n koers uit of vaar ik op gevoel
Wat is belangrijker, de wegen of het doel
Geef antwoord op mijn vraag
Hoe zit dat in elkaar ?*

Niet nodig, niet nodig

*Als de liefde het antwoord is
Zijn alle vragen overbodig
Niet nodig, nee nee nee, niet nodig
Als de liefde het antwoord is*

*Vraag niet zoveel mijn kind
Want ik weet 't zelf niet Blijf altijd bij jezelf
En zing je eigen lied*

*Niet nodig, niet nodig
Als de liefde het antwoord is
Zijn alle vragen overbodig
Niet nodig, nee nee nee, niet nodig
Als de liefde het antwoord is.*

Wellicht kent u dit lied en zindert de melodie nu door je hoofd.
Voor ons resoneert de thematiek van dit lied in de teksten van vandaag.
Want het is op dit moment een trend in onze samenleving om hard te werken onder prestatiedruk, om steeds slimmer te ondernemen onder harde concurrentie.
Een vraag uit het lied is: *'is het om geld dat jij een leven lang zo rent' ?*
De zingevingsvragen uit het lied zoals:

'Wat zijn de dingen in 't leven die er echt toe doen en hoe zit het toch allemaal in elkaar', die worden vaak overspoeld door de snelheid van leven, *het rennen*, soms een leven lang!
Harry Kunneman, een humanistisch filosoof noemt zingevingsvragen, zoals ook: hoe ga ik om met relaties, met bezit, met rouw, lijden en dood, 'trage vragen'. Traag omdat ze het tegendeel vormen van de snelheid in onze maatschappij. Als je deze 'trage vragen', die je leven zo kunnen ontregelen, durft toe te laten, dan ga je vanzelf stilstaan bij je morele kwaliteiten, je opent je ogen, komt in beweging en stelt weer nieuwe vragen.
En,..... dat doen wij hier, elke zondag weer.

Vandaag, in de nadamp van het Paaslicht, horen wij in de verzen uit Handelingen, dat ondanks de onthutsing over de gewelddadige dood van Jezus, mensen blijven ervaren dat dit niet het einde is van het Messiaans leven. Het proces van ontplooiing en voltooiing van de Messiaanse Mens krijgt in de gemeenschap rond Jezus gestalte door de belangrijkste uitspraak uit de Thora te leven. Deze uitspraak is vervat in het visioen 'er zullen geen armen meer zijn'.
Één van hart en één van ziel, maakten zij stukjes van dit visioen waar. Zij deelden de opbrengsten van verkochte goederen uit, en ieder kreeg naar behoefte.

En vanuit de betekenis van het joodse feest van bevrijding uit Egypte leefden zij de ont knechting na, door niemand meer slaaf te laten zijn van het een of van de ander. De 'wijze van leven' op deze Messiaanse weg, ervoeren zij als een 'rijke genade' die op hen rustte.

Benedictijner monniken trachten langs deze Messiaanse weg te leven. Zij zoeken en realiseren in de gemeenschap het evangelisch ideaal van 'broederlijke liefde'.
Zij geloven dat 'zo te leven' op zichzelf al een getuigenis aflegt van Gods aanwezigheid in de wereld. Zo zingen wij hier vaak:
Ubi caritas, et amor, ubi caritas, Deus Ibi est.

In het verpleeghuis waar ik werk, maakte een jongeman, Patrick de kamers van de bewoners schoon. Hij is theoloog en als schoonmaker wilde hij zich bezinnen om eventueel als monnik in te treden bij de Benedictijnen. Terwijl hij vloeren sopte en dweilde zong hij gregoriaanse gezangen en maakte contact met de ouderen. Zelfs de meest ongelovige mensen werden door zijn spirituele zang en zijn gave tot diep menselijk contact geraakt. Er gebeurde dan iets met hen en je zag glinstering in hun ogen. Ik hoopte dat hij nooit zou intreden, maar de gemeenschap en het evangelisch ideaal heeft hem geroepen.

De Benedictijnen proberen hun geestelijke horizon royaal open te houden. Dit doen zij door zich af te stemmen op de regel van Benedictus, door bezinning, studie en door de 'trage vragen' aan te gaan.

En zo ontdekten wij als voorbereidingsgroep, ploeterend door de normativiteit van de regel van Benedictus heen, dat er meer ruimte, meer horizon achter de woorden ligt. Door tijd voor de teksten te nemen en ons op elkaar af te stemmen, riep de ene vraag de andere weer op.

-Is ons verlangen naar persoonlijk eigendom een kwaal?

De nieuwe bank die je zo graag in dat verloren hoekje van de kamer droomde, het heerlijk riante huis dat wellicht iets te groot voor jou is maar wel heel fijn....

Wat bedoelt Benedictus als hij deze kwaal met wortel en al wil uit roeien?

-Ons zoeken naar geluk, naar 'het absolute', wordt het soms niet een obsessie? Krijg je ooit genoeg? En hoe gaan wij daar in de politiek mee om?

-Welke doelen streef ik na?

-En dan...onze diepe 'trage vraag',..... onze niet te lessen dorst, ons verlangen, wat zit daar achter? Hebben wij allemaal een neiging tot verslaving? Allemaal? En als dat zo is, is dat erg? Wat betekent afhankelijkheid?

U hoorde dat de Benedictijnen door contemplatie hun geestelijke horizon open houden, dit geeft ruimte, ruimte geeft lucht, openheid, ongebonden-zijn. In deze ongebondenheid kan iets van 'meer dan het gewone', 'groter dan jouw hart' op je toekomen.

Dit kan vervullen, maakt zuiver en heel.

Zelfs als je geen monnik bent maar als er wel een contactmoment is,

als je voor een moment deelgenoot bent van die contemplatieve ruimte,..... kan dit je toekomen.

Dat ene dus. 'groter dan je hart', 'meer dan het gewone'.

Zoals ook de ouderen op mijn werk wiens kamer door Patrick zingend werd schoongemaakt.

Om te beschouwen, te bezinnen, contemplatieve momenten te kennen is het een voorwaarde om 'jouw ziel en zaligheid' niet alleen te verkopen aan aardse schatten. Niet geknecht en gekluisterd zijn aan van alles en nog wat.

Want dat houd je vast, gevangen, als een slaaf in de woestijn.

Die regel van Benedictus, daar zit misschien nog wel wat in.

Die regel dus,....

èn het Paasfeest in samenhang met het joodse feest van bevrijding uit Egypte, die drie bij elkaar, die zouden ons mogen inspireren om ons te bezinnen op eigendom en ont knechting van van alles en nog wat.

Maar wel naar ieders behoefte.

Want staat er niet 'vrij naar Mattheus 6' geschreven

'Wees niet bezorgd' wanneer je schatten op aarde verzamelt die hemelse smaken hebben. Maar laat ze los in je zak zijn.

En dat 'los in de zak', dat kan voor ieder weer anders 'los' zijn.....

Hierin volgen wij, ons afstemmend op ons eigen spoor, de droom van liefde, in ons en boven ons uit.

Zou deze droom in het hart van ons leven mogen zijn?